

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 53618-02-19 פלונים נ' האפוטרופוס הכללי ואח'

מספר בקשה: 10

בפני כב' השופט יהורם שקד

בעניין עזבון המנוח: המנוח

מנהלי העיזבון: 1. אלמוני

2. עו"ד יפעת גינסבורג
ע"י ב"כ עו"ד הילה כספי נודל ואח'

המבקשים: 1-4. פלונים
ע"י ב"כ עו"ד אלקס הרטמן ו/או אוריאל פרינץ ואח'

נגד

המשיבים: 1. האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב

2-8. פלמונים
ע"י ב"כ עו"ד בועז קראוס ואח'

פסק דין

בפני בקשת המבקשים להורות על מינוי מנהל עיזבון קבוע וכן לאפשר להם עיון בפרטת עיזבון המנוח (להלן: המנוח).

1. בין המבקשים לבין המנוח, בחייו, התקיימה פעילות עסקית, שהובילה להתדיינות משפטית בתביעה כספית שהגישו המבקשים כנגד המנוח בבית המשפט המחוזי בשנת 2013 על סך של כ- 500 מיליון דולר ותביעה נגדית שהגיש המנוח כנגד המבקשים על סך כ- 60 מיליון דולר. התביעות הנ"ל הועברו להליך של בוררות, בפני הבורר כב' הנשיא לשעבר של בית המשפט המחוזי בתל אביב, השופט אורי גורן ואלו טרם הוכרעו (להלן: התביעות בהליך האזורי/הליך הבוררות). לפיכך, אין חולק כי תביעת המבקשים בתביעה הכספית שהגישו כנגד המנוח טרם הוכרעה וכי היא עודנה תלויה ועומדת.

2. למרבה הצער, ביום 16.10.18, במהלך ההתדיינות בבוררות הלך המנוח לבית עולמו. המנוח הותיר אחריו צוואה בעדים מיום 8.3.18 (להלן: הצוואה), לפיה המשיבים 2-8 (להלן: המשיבים) הם יורשים לעיזבון המנוח. ביום 18.2.19 ניתן צו לקיום הצוואה, על ידי רשם הירושה, אגב מינוי אלמוני, בנו של המנוח (להלן: הבן) למנהל עיזבון זמני.

3. המבקשים פנו לבית המשפט וביקשו לבטל החלטת רשם הירושה בדבר מינוי מנהל עיזבון זמני וכי בית המשפט יורה על מינויו של מנהל עיזבון זמני חליפי (ת"ע 63001-11-18). ביום 22.1.19 ניתן על ידי פסק דין במסגרתו נעתרתי לבקשת המבקשים אגב מינויה של עו"ד יפעת גינסבורג ביחד עם הבן כמנהלי עיזבון זמניים, זאת, בין היתר, בשל היות המבקשים "מעוניינים בדבר" (ר' ס' 32, 41-42 לפסק הדין).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 53618-02-19 פלונים נ' האפוטרופוס הכללי ואח'

(א) חשיפת הפרטה לידי המבקשים:

4. מנהלי העיזבון המשותפים שמונו נדרשו להגיש פרטת עיזבון על פי הוראות סעיף 84 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965 (להלן: החוק) המורה כי: **"בהקדם האפשרי ולא יאוחר מששים יום לאחר מינויו יגיש מנהל העיזבון לאפוטרופוס הכללי פרטה של נכסי העיזבון ושל חובותיו ויאמת בתצהיר שלפי מיטב ידיעתו הפרטה שלמה"**. עוד בעניין זה נקבע בתקנה 38 לתקנות הירושה, התשנ"ח – 1998 כי: **"פרטה כאמור בסעיף 84 לחוק יגיש מנהל עיזבון לאפוטרופוס הכללי ערוכה לפי טופס 11 ומאומתת בתצהיר; האפוטרופוס הכללי רשאי להורות על המצאת עותק מן הפרטה ליורשים או למי מהם"**.

5. בספרם **דיני ירושה ועיזבון**, מהדורה שישית מורחבת ומעודכנת תשס"ה – 2005, הוצאת סדן, מפרטים המחברים - כב' השופט ש' שוחט, כב' השופט (בדימ') מ' גולדברג ו-י' פלומין (להלן: ספרם של שוחט, גולדברג ופלומין) - על חובתו של מנהל העיזבון בהגשת פרטה כדלהלן: **"הפיקוח ההדוק והשטוף על ניהול העיזבון ועל פעולותיו של מנהל העיזבון מתבצע על ידי האפוטרופוס הכללי. סעיף 84(א) לחוק מחייב את מנהל העיזבון להגיש לאפוטרופוס הכללי, בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ- 60 יום לאחר מינויו, פרטה של נכסי העיזבון וחובותיו מאומתת בתצהיר של מנהל העיזבון שבו הוא מצהיר שלפי מיטב ידיעתו ואמונתו הפרטה שלמה. הפרטה נותנת לאפוטרופוס הכללי תמונה אמיתית ונכונה באשר למסת העיזבון נכון ליום הפטירה... אין חובה להמציאה ליורשים או למי מהם אלא אם כן הורה האפוטרופוס הכללי על כך (תקנה 38 לתקנות הירושה)"** (שם, עמ' 176).

6. עו"ד גינזבורג, בהתאם לסמכותה שבדין, פנתה לבית המשפט בבקשות למתן הוראות ואף הגישה דו"חות בטענות להיעדר שיתוף פעולה בין מנהלי העיזבון הזמניים לבין המשיבים וזאת בלשון המעטה. הדוחות הנ"ל הובאו בפניי בחסיון, ובהחלטותיי מיום 7.3.19 ו-31.3.19 הוריתי כי, בשלב זה, יהיו הדוחות לעיונו של בית המשפט בלבד.

7. ביום 18.4.19 התקיים בפניי דיון במעמד הצדדים במסגרתו נדונו הסוגיות שהועלו על ידי מנהלת העיזבון בדוחות הנ"ל. בהחלטתי בדיון הוריתי כי מנהלת העיזבון תעביר שאלונים בדבר נכסי העיזבון לגורמים הרלוונטיים בעיניה; הפרטה שתוגש על ידי מנהלת העיזבון, תוגש בחסיון וכי ככל שמי מהצדדים יבקש להיחשף לפרטת העיזבון יוכל להגיש בקשה לעיון (ר' ס' 32.1-32.4 להחלטתי בפרוטוקול הדיון מיום 18.4.19). הנה כי כן, ועל פי הוראות הדין החל, פעלו מנהלי העיזבון כנדרש להגשת פרטת העיזבון ביום 21.7.19. במקביל הוגשה בקשה מטעם המבקשים לאפשר להם לעיין בפרטת העיזבון שהוגשה (בקשה מס' 10 בתיק הממוחשב).

8. מדברי החוק והתקנות, אין עולה כי קיימת הוראה בדין לפיה למי שטוען לחוב של העיזבון כלפיו, משום זכות קנויה לעיון בפרטה שמוגשת על ידי מנהל העיזבון. חרף זאת, טוענים המבקשים בבקשתם (בקשה מס' 10 בתיק הממוחשב) כי יש להם הזכות לעיין בפרטת העיזבון, בדוחות שערכה מנהלת העיזבון ובחומרי הגלם ששימשו בסיס לעריכת פרטת העיזבון. ואלו תמצית טענותיהם:

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-02-53618 פלונים נ' האפוטרופוס הכללי ואח'

- 1
2 א. המבקשים הם בעלי דין בהליך, לכן לא ניתן לשלול מהם זכות העיון במסמכים שהוגשו
3 לתיק במסגרת ההליך בעניינם ;
4 ב. לנוכח ניגוד עניינים ואינטרסים בין הצדדים קיימת הצדקה יתרה להיעתר לבקשה ;
5 ג. המשיבים נחשפו זה מכבר לפרטת העיזבון שהוגשה בחיסיון, לכן יש לגזור גזירה שווה
6 על כל בעלי הדין ;
7 ד. דחיית הבקשה משמעה פגיעה בזכות הטיעון של המבקשים במסגרת ההליך למינוי מנהל
8 עיזבון קבוע.
9
10 9. המשיבים מסרבים לבקשה ואלו הן תמצית טענותיהם :
11
12 א. למבקשים אין כל זכות קנויה בעיזבון המנוח, לא כל שכן לקבלת מידע ונתונים באשר
13 להיקף העיזבון. עצם העובדה כי המבקשים נושים פוטנציאליים בהליכי בוררות,
14 שהתקיימו בחיי המנוח, לא מקנה להם את הזכות להיחשף לפרטת העיזבון ;
15 ב. ככל שהמבקשים חפצים במידע או בקבלת סעדים אחרים הקשורים בהבטחת הליכי
16 הבוררות, הרי שלפעול במסגרת תיק הבוררות ;
17 ג. על פי הדין אין כל חובה להמציא פרטה או כל מסמך יסוד אחר בקשר עם עריכת הפרטה
18 לכל גורם, זולת היורשים על פי הדין ;
19 ד. המצאת הפרטה או המסמכים שביסוד הפרטה לידי המבקשים משמעה פגיעה בפרטיות
20 המשיבים, שלא בהתאם לחוק יסוד כבוד האדם וחירותו ;
21 ה. המבקשים פועלים בחוסר תום לב ותוך ניצול לרעה של ההליך המשפטי.
22
23 10. ב"כ האפוטרופוס הכללי הודיע כי אין לו עניין להתערב בבקשה.
24
25 11. הנה כי כן, השאלה שבפניי היא האם יש לאפשר למבקשים לעיין בפרטת העיזבון ובמסמכי
26 היסוד לעריכת פרטת העיזבון. לאחר שהעמקתי בטענות הצדדים כמו גם בדין החל – בין כפי
27 שעולה מהחוק ומהתקנות ובין כפי הפרשנות המוצעת בפסקי הדין שונים ובספרות, סבורני כי
28 דין הבקשה להידחות וזאת, כפי שיובא להלן.
29
30 12. **באשר לטענה הראשונה של המבקשים, כי בשל היותם בעלי דין בהליך הרי שמוקנית להם**
31 **הזכות לעיין בפרטה:** בע"א 127/83 אורי בר לב ואח' נ' פנינה לוינזון (פורסם בנבו, 9.7.86)
32 נקבע כדלהלן: **"כאשר הטוען לשותפות [קל וחומר להיותו נושה של מנוח – י"ש] הוא ה"מוציא**
33 **מחברו" היינו, מן העיזבון, ועליו הראיה, רשאי היה בית משפט קמא להגיע למסקנה**
34 **ששותפות כזו לא הוכחה... בנתון לכך שלא היה מקום לדווח על גילוי רכושו..."** (ר' עמ' 7 לפסק
35 הדין). מדברים אלו בדיוק ניתן ללמוד כי כאשר אדם שאינו נמנה על יורשי העיזבון מבקש לקבל
36 לידיו מידע על העיזבון, הרי שעליו להוכיח קרבתו או זכותו.
37

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 53618-02-19 פלונים נ' האפוטרופוס הכללי ואח'

13. אין חולק, כי ביסודו של ההליך המשפטי קיימת השאיפה להבטחת הליך ראוי, הוגן, יעיל ושתוצאתו השגת משפט וצדק. עם זאת, עצם קיומו של הליך משפטי אין משמעו כי הטוען לזכות זכאי לקבל מידע או מסמכים השייכים לצד השני בטרם הוכחת זכותו שבדין על המידע או לעניין הצדקת עילת התביעה הלכאורית שלו. הפוך והפוך בטענות המבקשים ולא תמצא ראיה או הוכחה להיות המבקשים נושים של העיזבון ולכן לכאורה קיימת להם לכל היותר רק עילת תביעה למימוש החוב כלפיהם. למעשה, כל אשר טוענים המבקשים הוא שבינם לבין המנוח התנהל הליך משפטי – שטרם הוכרע, לכן הם בגדר נושים פוטנציאליים מה שלטענתם, מעניק להם את זכות העיון בפרטת העיזבון ובמסמכי היסוד לעריכתה.
14. בכל הכבוד, אין זה סביר בעיני כי בעל דין המנהל הליך משפטי שטרם הוכרע, יפעל בהליך נוסף משל הוא כבר זכה בהליך הראשון. לא עצם ההכרה בזכות תביעה או עילת תביעה לכאורית מקנה זכויות במסגרת הליכי עיזבון כי אם הכרזה חד משמעית על חוב של העיזבון כלפיו – זאת בין באמצעות פסק דין חלוט ובין באמצעות הכרה בקיומו של חוב כפי הוראות הדין החל (ר' סעיפים 100-106 לחוק הירושה).
15. לפיכך, כל עוד אין הכרעה בתביעה האזרחית הרי שחשיפת המבקשים למידע שהוגש בעניין ניהול העיזבון משמעה הסרת הגנת הפרטיות בעניינם של המשיבים בכלל ושל המנוח בפרט. פגיעה זו אינה מוצדקת בעיניי. על דרך המשל, נניח שהיו יודעים שרכושו של המנוח נמצא במקום פלוני או אלמוני, כיצד מידע זה היה מקדם את תביעתם או שומר על זכותם, בין לגבות את חובם הנטען ובין לנהל את הליך הבוררות? אשר על כן, טענת המבקשים נדחית בזאת.
16. **באשר לטענת המבקשים, כי לנוכח ניגוד עניינים אינהרנטי הקיים בין הצדדים הרי שיש טעם להיעתר לבקשה:** המבקשים ביקשו לתמוך עמדתם בפסק הדין בע"מ 7075/12 פלונת נ' פלוני (פורסם בנבו, 5.5.13). מעיון בפסק הדין עולה כי בית המשפט מוסמך ליתן החלטות בעניין מתן הוראות למנהל עיזבון, באשר לעיכוב חלוקת העיזבון בשעה שקיימת תביעה תלויה ועומדת בין העיזבון לבין צד שלישי, כל אימת שמוכחים התנאים המצטברים שלהלן: **"בירור המחלוקת בהליך מסוג זה נחוץ לבעל התפקיד לשם ביצוע יעיל וראוי של תפקידו; ליבון המחלוקת אינו מצריך בירור עובדתי מורכב; והבירור בדרך זו אינו גורם לעיוות דין או לפגיעה בזכויות דיونיות או מהותיות של בעל הדין..."** (שם, ס' 4). הנה כי כן, סבורני כי בפסק דין זה יש דווקא משום חיזוק לעמדת המשיבים, זאת לאור בחינת היסודות המצטברים בראי הנסיבות שבפניי ובשים לב לאמור להלן:
- א. המחלוקת האמיתית היא בין המבקשים בהיותם בעלי זכות תביעה כטוענים לחוב של העיזבון כלפיהם לבין המשיבים, כיורשי עיזבון המנוח.
- ב. עיקר תפקידו של מנהל עיזבון הוא לפעול לביצוע **חלוקת** העיזבון.
- ג. לא הוכח כל קשר בין גילוי הפרטה למבקשים לבין היות הגילוי נחוץ לצורך מילוי תפקידו של מנהל העיזבון.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-02-53618 פלונים נ' האפוטרופוס הכללי ואח'

- ד. לא הוכח אף כי גילוי הפרטה או מסמכי היסוד לידי המבקשים יש בו משום תרומה כלשהי לקידום ההתדיינות או להבטחת זכותו של מי מהמבקשים.
- ה. "ליבון המחלוקת העיקרית בין הצדדים" משמעה התערבות בהליך מקביל בעניין טענת המבקשים להיות מוכרזים כנושים של המנוח במסגרת התביעה האזרחית, מה שעלול לגרום לפגיעה בזכויות דיוניות או מהותיות של בעלי הדין.
- ו. דרך המלך להביא לעיכוב בחלוקת העיזבון איננה במינוי מנהל עיזבון שימתין עד בלי די להכרעה בהליך הבוררות – ושמועד סיומו לטענת הצדדים אינו נראה באופק – אלא על ידי מהלכים וצווים במסגרת אותו הליך בוררות.
17. מכל המקובץ לעיל, אני מוצא לנכון לדחות גם את טענתם הנוספת של המבקשים, כי בשל ניגוד אינטרסים יש טעם להיעתר לבקשה. בכל הכבוד, לעולם יהיו ניגודי אינטרסים בין יורשים לבין נושים פוטנציאליים אין בזאת, לשלעצמו, כדי להביא לקבלת הבקשה. המידע הנדרש לחשיפה, אף כי ייתכן וגורם לסקרנות אצל המבקשים, שייך למשיבים. ייתכן וחשיפת המידע תסייע למבקשים בליבון המחלוקת העיקרית בתיק הבוררות שייתכן שאז יוכלו להצביע על זכויות כאלה ואחרות ולטעון טענות מכל סוג שימצאו לנכון שתהלומנה את התביעה העיקרית שלהם. יחד עם זאת, ובכל הכבוד, ההליכים בבית משפט זה ובהליך שבפני לא נועדו להיות בבחינת "קיצורי דרך" למי מהצדדים בהליך הבוררות ולא נועדו ליתן יתרון בידיו של מי מהצדדים במסגרת הליך הבוררות. כידוע, באותה מידה שהמבקשים עותרים לחשיפת מידע במסגרת ההליך שבפני, דבר לא מונע מהם להגיש בקשה בעלת מאפיינים דומים במסגרת הנכונה לכך, תיק הבוררות. אשר על כך, הטענה נדחית.
18. **באשר לטענת המבקשים, כי מאחר והמשיבים נחשפו זה מכבר לפרטת העיזבון הרי שקיימת הצדקה לגזור גזירה שווה גם ביחס למבקשים, הרי שמצאתי לדחותה.**
19. ראשון וראשית, אין דין המבקשים כדין המשיבים, בהיות המשיבים יורשים על פי צוואת המנוח להבדיל מהמבקשים. יוער כי בהתאם להוראות תקנה 38 לתקנות הירושה, קיימת הסמכה ברורה ומפורשת לבית המשפט להורות למנהל העיזבון למסור העתק מן הפרטה ליורשים ואין כל הוראה זהה או דומה בייחס לנושים, וקו"ח למי שטוען שהוא נושה.
20. בנוסף, אין זה סביר כי יורשים על פי צו קיום צוואה לא יהיו זכאים לעיין בפרטת העיזבון שיש להם חלק בו, לא כל שכן היורשים פועלים במשותף ובשיתוף פעולה מלא בעניין זה ומכאן עד הניסיון לגזור גזירה שווה בין יורשים לבין מי שטוען שהוא נושה, המרחק רב מאד. אשר על כן, הטענה נדחית.
21. **באשר לטענת המבקשים, כי דחיית הבקשה משמעה פגיעה בזכות הטיעון של המבקשים במסגרת ההליך למינוי מנהל עיזבון קבוע לעיזבון המנוחים, הרי שמצאתי לדחותה.**

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 53618-02-19 פלונים נ' האפוטרופוס הכללי ואח'

22. ראשית, לא הוכח קשר בל ינותק או קשר כלשהו בין גילוי או אי גילוי הפרטה והמסמכים ביסודה, לבין זכותם של המבקשים לטעון לשם מינוי מנהל עיזבון. ודוק, לא עצם היקף העיזבון – בין בעבור זכויות או פרטים שגולו ובין אם לאו – הוא שמעניק למבקשים את זכותם ולא הוא שאמור לשמור על האינטרסים של המבקשים. בין אם כספי העיזבון, על דרך המשל, מצויים בבנק פלוני או בבנק פלמוני, אין לזאת כל משמעות באשר לזכות הטיעון של המבקשים.

23. מאחר וממילא זכותם של המבקשים להבטחת תביעתם מסורה לסמכותו של בית המשפט הדן בתביעתם בהליך האזרחי, כמו גם לבורר שאליו הופנו התביעות ההדדיות, בכפוף להסכמות הצדדים בפנייתם לבורר, הרי שיש להם מענה לכל סעד.

24. מלבד זאת, אף אם היה העיזבון מנוהל על ידי מנהל העיזבון שהוסכם על היורשים, הרי שבכך לא נסתם הגולל בפני המבקשים לטעון למען הבטחת תביעתם. לעניין זה השווה עם פסק הדין שהובא על ידי המבקשים בבע"מ 7075/12 באשר לאופן שבו על בית המשפט לענייני משפחה להפעיל סמכותו בעניין חלוקת עיזבון בו בזמן שמתנהלת תביעה כנגד העיזבון אשר טרם הוכרעה (עמ' 6 לפסק הדין וסעיף 83 לחוק הירושה).

25. עצם ההכרה בהיות אדם או גוף כלשהו "מעוניין בדבר" בהתאם להוראות סעיף 77 לחוק הירושה מבטיחה הגשמת מלוא הזכויות הדיוניות והמהותיות על מנת שימונה מנהל עיזבון זמני – עד לקבלת צו ירושה או צו קיום צוואה. עם זאת, משעה שניתן צו קיום צוואה ואין מחלוקת לעניין עצם היורשים לעיזבון המנוח הרי שמעמדו של "המעוניין בדבר" מתפוגג למעשה (לעניין זה ר' בהרחבה בעמ' 162 לספרם של ש' שוחט, מ' גולדברג וי' פלומין).

26. מכל המקובץ, הבקשה להורות על גילוי הפרטה ומסמכי היסוד לעריכתה לידי המבקשים – נדחית בזאת.

(ב) הבקשה לחקור את המשיבים:

27. ביום 24.9.19 פנו המבקשים בבקשה לחקור את המשיבים בחקירה נגדית על תצהיריהם, לאור "מחלוקות עובדתיות ביחס לצורך במינוי מנהלי עיזבון קבועים בנסיבות העניין" (ר' ס' 15 לבקשה). עוד מוסיפים המבקשים כי מינויו של מנהל עיזבון קבוע הוא הכרח של ממש משעה "שסכום החוב של המנוח כלפי [המבקשים – י' ש'] צפוי להיות גבוה באופן משמעותי מהסך הכולל של נכסי העיזבון" ובין היתר לאור ניגוד עניינים טבוע בין המבקשים לבין המשיבים (ר' ס' 16.3 לבקשה).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 53618-02-19 פלונים נ' האפוטרופוס הכללי ואח'

28. המשיבים מתנגדים לבקשה משלושה טעמים עיקריים: ביסוד תצהירי המשיבים טענות משפטיות בלבד ואין בהם כלל עובדות שמצדיקות קיום חקירה נגדית; השלב שבו הוגשה הבקשה מעיד על שימוש לרעה בהליך המשפטי לאור שיהוי ניכר ועמידה על זכות דיונית שלא בתום לב; הנימוקים שביסוד הבקשה אינם מצביעים על צורך או הכרח כלשהו בחקירה נגדית בטרם מתן החלטה בעניין שעל הפרק.

29. סעיף 17 (א)-(ב) לפקודת הראיות [נוסח חדש] התשל"א – 1971, מורה כדלהלן: "...הוראות סעיף 15 אינן גורעות מכוחו של בית המשפט לצוות כי המצהיר יחקר בבית המשפט, ובית המשפט ייעתר לבקשתו של בעל דין לצוות על כך; לא התייצב המצהיר, רשאי בית המשפט לפסול תצהירו מלשמש ראיה... נתברר לבית המשפט, שבקשתו של בעל דין לחקור מצהיר בבית המשפט באה לשם קנטור או קלות דעת, רשאי הוא להטיל על המבקש את הוצאות החקירה". בבג"צ 124/58 היועץ המשפטי לממשלה נ' השופט המנהל את החקירה המוקדמת (פורסם בנבו, 2.1.59) נקבע כי זכות החקירה שכנגד מהווה "עקרון המקנה זכות – במובן של כוח – שהיא בעלת ערך רב עד מאוד ושמתייחסים אליה כאל אחת הזכויות החשובות – אם לא הזכות החשובה ביותר – המוקנית לבעל דין לשם הגנה על האינטרסים שלו בדיון השיפוט הנערך לגביה" (שם, עמ' 17).

30. בהתאם להלכה שנקבעה לפני כ-6 עשורים, נקבע בע"א 654/83 זאב מוסקוביץ נ' משה אברבנאל (פורסם בנבו, 18.11.84) כי "זכות זו לחקירה היא, על כן, מוחלטת ואין לבית המשפט כל שיקול דעת באשר למניעת החקירה" (שם, ס' 9). עם זאת, בהמשך נאמר כי: "הסייג היחיד, שנקבע בפסיקה לחובת בית המשפט, להיעתר לבקשת בעל דין לחקור בחקירה שכנגד, הוא כש"ברור מראש שהחקירה מכוונת להציל מפיו דברים שאינם רלבנטיים לנשוא הדיון או אשר לא יוכלו להשפיע, בלאו הכי, על תוצאותיו" ... כשאין "בלשונו האובליגטורית של סעיף 17 לפקודת הראיות כדי לשלול מאת בית המשפט את כוחו, המקנה לו מטבע ברייתו, למנוע שימוש לרעה בהליכי השיפוט" (שם, ס' 9; הדגשות לא במקור). כל זאת בשם לב, כי הגבלה או איסור חקירה שכנגד "צריך להיעשות בזהירות רבה ובמקרים נדירים בלבד" (שם).

מן הכלל אל הפרט;

31. בנסיבות העניין אני סבור כי נסיבות המקרה מצדיקות אי היעדרות לחקירה נגדית וכי המקרה שבפניי נמנה על אותם המקרים החריגים והמיוחדים המצדיקים לעשות כן. זאת, בין היתר, לאור:

א. הטעמים שפורטו בתשובת המשיבים, ובעיקרם היעדר הוכחת הקשר והנחיצות בין חקירת המצהירים מטעם המשיבים לבין הוכחת הטענה כי קיים צורך במינוי מנהל עיזבון;

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-02-53618 פלונים נ' האפוטרופוס הכללי ואח'

ב. בשל קיומם של הליכים תלויים ועומדים בין הצדדים, הרי שקיים טעם של ממש מדוע לא לנהל הליך מקביל באותו עניין;

ג. העניין שעל הפרק הוא שאלת הצורך במינוי מנהל עיזבון קבוע לבקשת גורם שלישי שאינו נמנה על יורשי העיזבון, כשהנטל להוכחת הצורך במינוי מנהל עיזבון בטענה לקיומם של חובות מוטל על הצד השלישי ולא על היורשים (השווה: עמ' 167 לספרם של שוחט, גולדברג ופלומין);

ד. לנימוקים נוספים, ר' סעיפים 33 ואילך.

32. אשר על כן, הבקשה להורות על חקירתם הנגדית של המצהירים מטעם המשיבים – נדחית בזאת.

(ג) הבקשה למינוי מנהל עיזבון קבוע:

33. לטענת המבקשים יש להורות על מינוי מנהל עיזבון קבוע להבטחת ניהול התביעה האזרחית שטרם הוכרעה (ר' ס' 9 לבקשה למינוי מנהל עיזבון קבוע). אל מול זאת, קיימת התנגדותם של המשיבים למינוי המבוקש, בין היתר לאור שיתוף פעולה מוחלט בין היורשים על פי הצוואה.

34. חוק הירושה פותח באזכור כלל הנפילה המיידית, לאמור "במות אדם עובר עזבונו ליורשיו" (סעיף 1 לחוק), ללמד על חשיבות חלוקת העיזבון לידי היורשים מיד עם היתכנות הדבר. המשיבים, בהיותם יורשי המנוח מכוח צו לקיום צוואתו, הם בעליו של העיזבון וברצותם יחלקו את העיזבון ויעשו בו כראות עיניהם משל היה קניינם הפרטי.

אשר על כן, ובשים לב לכך כי לעיזבון אין נושים, אין חובות לתשלום ואין בנמצא צווי הגבלה (צווי מניעה, עיקול וכו') המונעים את אותה חלוקה הרי שבכל הכבוד, דבר וחצי דבר לא אמור למנוע את חלוקתו המיידית לידי היורשים.

35. על פי הדין החל, מנהל עיזבון קבוע ימונה כאשר העיזבון כולל ניהול מורכב של הנכסים העומדים לחלוקה ובמידה ונדרשת דמות אשר תפעל למימוש חלוקת העיזבון ליורשים לאחר כילוי החובות וההתחייבויות של העיזבון כלפי נושים. כל זאת בשים לב, כי העיקר בסמכותו של מנהל עיזבון הוא "לעשות כל דבר אחר הדרוש לביצועם של צו ירושה או של צוואה מקוימת" (ר' 82 לחוק הירושה; וכן ר' סעיפים 97-120 לחוק הירושה באשר לביצוע תפקידו של מנהל עיזבון).

36. בספרם של שוחט, גולדברג ופלומין נרשם בעניין מינוי מנהל עיזבון קבוע, כדלהלן:

"מינוי מנהל עיזבון אינו חובה שבדין. משנקבעה זהות היורשים, רשאים הם לנהל את העיזבון בעצמם... סמכויותיו של מנהל עיזבון רחבות מסמכויותיו של מנהל זמני. מינויו מוצדק כאשר היקף העיזבון הוא כזה שניהולו ו/או חלוקתו מעוררים קשיים רבים ונתונים למחלוקת בין

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 53618-02-19 פלונים נ' האפוטרופוס הכללי ואח'

היורשים/הזוכים או כאשר יש להבטיח אינטרסים של יורשים קטינים או חסויים...
הטעמים למינוי מנהל עיזבון אינם בגדר רשימה סגורה, וכל בקשה תיבחן לפי נסיבותיה
העובדתיות. אולם אין הכרח שהעיזבון יתנהל על ידי מנהל עיזבון". (עמ' 166-167).

37. בפרוטוקול הדיון שהתקיים בפניי ביום 18.4.19 נרשם מפי כדלהלן:

"אין חולק כי עם פטירתו של אדם עזבונו נופל ליורשיו. יחד עם זאת, אין חולק כי טרם
שהעיזבון נופל לידי יורשיו, יש לשלם את חובות העיזבון. אמנם [המבקשים] אינם בגדר מי
שמחזיק בחיוב בהתאם לפסק דין או בהתאם לשטר, ואולם לא ניתן להתעלם מהליכי
הבוררות שמתנהלים באופן הדדי בין הצדדים... לאחר שתוגש פרטה בהתאם למיטב ידיעתה
של עו"ד גינזבורג, הרי שהעיזבון ימשיך להתנהל מאותו רגע על ידי מנהל העיזבון הנוסף בלבד
אשר הוא ינהל את ההליך המשפטי שבין העזבון לבין מי שטוען להיות נושה של העיזבון" (ר'
עמ' 5, ש' 10-1 לפרוט' הדיון).

38. הצדדים לא הסכימו עם הערתי-הצעתי שלעיל, לכן ביקשתי מהם להביא טענותיהם בעניין זה.
המשיבים טענו, כי אין להם התנגדות לכך שתוגש פרטה לעיונו של בית המשפט בלבד וכי כל
טענה בעניין הסתרת מידע או רכוש תועבר להכרעתי (ר' עמ' 5, ש' 27-30 לפרוט'). הוסיפו
המשיבים כי לאחר הגשת הפרטה אין הם רואים כל הצדקה בהותרת מינויו של מנהל עיזבון
(ר' עמ' 6, ש' 2-2 לפרוט'). המבקשים מצדם טענו, כי ככל שלא תהיה להם האפשרות לעיין
בפרטה, הרי שלא תהא להם האפשרות להיחשף למלוא העובדות שיכולות לבסס הערכתם
ועמדתם באשר למינוי מנהל עיזבון קבוע (ר' עמ' 6, ש' 5-11 לפרוט'). טענה שכפי האמור נדחתה
על ידי לעיל (ר' ס' 20 לעיל).

39. כאשר אני מביא בחשבון זכותם הדיונית והמהותית של המבקשים בטענתם לקיומו של חוב,
יש לבחון האם האינטרס שביסוד טענת המבקשים אינו ניתן להשגה באמצעי אחר. התשובה
לשאלה זו נדונה על ידי כבר לעיל באשר לדרכי הפעולה האפשריות שעומדות למבקשים,
המיוצגים על ידי עורכי דין כמיטב ההיצע הקיים. הנה כי כן, סבורני כי אמצעים להבטחת ביצוע
פסק דין שיינתן בתביעות בהליך האזרחי אינו טמון במינויו של מנהל עיזבון קבוע לעיזבון
המנוח כי אם בכל יתר האמצעים העומדים לרשותו של תובע בהליך משפטי. כל זאת בתנאי
שהתובע בהליך עומד בתנאים ובמגבלות שמציב הדין בפני תובע המבקש לקבל סעדים להבטחת
תביעתו.

40. אין חולק כי החוב הנטען הוא בשיעור שעלול "להצדיק הפקדת סילוקם בידי אדם שממונה
לכך" (ר' עמ' 167 לספרם של שוחט, גולדברג ופלומין). עם זאת, על מנת שבית המשפט ישתכנע
כי אמצעי זה הוא אכן אמצעי נדרש "צריכים להתקיים תנאים המצדיקים נקיטת צעד כזה
של מינוי מנהל עיזבון" (שם).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 53618-02-19 פלונים נ' האפוטרופוס הכללי ואח'

41. בנסיבות העניין לא התרשמתי, כי התקיימו התנאים המצדיקים נקיטת צעד של מינוי מנהל עיזבון קבוע, זאת אף לאור מאזן הנוחות והאינטרסים בין המבקשים לבין המשיבים – שהם כאמור יורשים של העיזבון. להזכיר כי, על פי הדין החל אין הכרח או חובה החלה על יורשים כי ימונה מנהל עיזבון שעה שהיורשים פועלים כמקשה אחת, כפי הנסיבות בענייננו. זאת, הן לאור עיקרון הנפילה והן לאור הוראות הדין החל באשר לניהול וחלוקת עיזבון על ידי היורשים עצמם כפי הוראות סעיפים 121-125 לחוק הירושה, ואחריות היורשים לחובות העיזבון כפי הוראות סעיפים 126-134 לחוק הירושה.

42. להמחשת האמור לעיל, טול דוגמא כי הייתי מחליט על מינוי מנהל עיזבון כבקשת המבקשים. וכמאמר הביטוי 'למחרת היום' היה מגיש אותו מנהל עיזבון בקשה לחלוקת העיזבון בין היורשים בהתאם להסכמת היורשים. כלום הייתי רשאי שלא להיעתר למבוקש?! ברור שלא! כיוון שכך, אין כל תועלת ואין כל תכלית בהמשך ניהול העיזבון.

43. אם סבור מי שסבור כי יש למנות מנהל עיזבון רק משום שמתנהלת תביעת בוררות בין פלוני לבין פלמוני, הרי שבכל הכבוד אין דעתי כדעתו. כאמור לעיל, ויותר מפעם אחת, דבר וחצי דבר לא מנע ולא מונע מהמבקשים לעתור למתן סעדים להבטחת זכויותיהם בתביעת הבוררות. לעניין זה אזכיר את טענת המשיבים לאמור כי המבקשים נמנעים זמן רב מלהגיש בקשה מסוג זה, שאז אז יצטרכו לעמוד הן בתנאים הפרוצדורליים (מתן ערובה, ערבות וכו') והן בתנאים המהותיים (תמיכת הטענות התצהיר, חקירה נגדית וכו'). בכל הכבוד, לא מצאתי בין שלל טענות המבקשים תשובה הולמת לטענה זו.

44. מכל המקובץ לעיל, הבקשה להורות על מינוי מנהל עיזבון קבוע – נדחית.

45. אשר על כן, הריני לקבוע כדלהלן:

א. הבקשה להעביר הפרטה לידי המבקשים – נדחית.

ב. הבקשה לחקור המצהירים מטעם המשיבים – נדחית.

ג. הבקשה למינוי מנהל עיזבון קבוע – נדחית.

ד. המבקשים יישאו בשכר טרחת ב"כ המשיבים בסך של 20,000 ₪.

ה. פסק הדין ניתן לפרסום תוך השמטת פרטים מזהים.

ו. המזכירות תואיל נא לסגור את התיק.

ניתן היום, כ"ט תשרי תש"פ, 28 אוקטובר 2019, בהעדר הצדדים.

יהורם שקד, שופט